

۲۰۲۳/۰۸/۰۶

کریم پوپل، جغرافیه / منطقه

تاریخچه «شهرنو کابل» در قاموس کبیر افغانستان

قاموس کبیر افغانستان در کنار ارائه بسی مطالب مهم اجتماعی و معلومات در باره آثار و ابنیه تاریخی، به معرفی زیرساختهای اقتصادی نیز می پردازد. از آن جمله به شناختاندن بند های آبگردان و بند های برق، بنادر، فابریکه ها، فارمهای در این سلسله در بزرگ زراعتی و جنگلها، پروژه های آبیاری، مالداری، خطوط مواصلاتی، معادن، منابع انرژی و غیره ذیل به شناسائی منطقه "شهرنو کابل" پرداخته می شود

نوٹ: تا به حال مناطق معرفی شده شهر کابل در قاموس کبیر افغانستان:

باغ مهتاب، باغ وحش کابل، تنگی سیدان، جلگه وزیر آباد، چنداول، چهار باغ کابل، چهار وادی کابل، خواجه ملا، دشت برچی، ده افغانان، ریکاخانه، شهدای صالحین، علاء الدین، جوی شیر، سرای شاهزاده، تپه مرغان، چمن حضوری، کول حشمت خان، مهتاب قلعه، نادرشاه مینه، کونه سنگی، شوربازار، کوچۀ مندوی، ریشخور

محل که امروز مربوط ناحیه دهم شهر کابل میباشد. شهرنو کابل است. مرکز شهرنو کابل چهاراهی حاجی یعقوب سینما پارک میباشد. که هر فرد کابلی اصیل از آن قصه های شریین دارند. شهرنو کابل دارای محلات مشهور میباشد که هرکدام قصه و تاریخچه دارد که عبارتند از :

چهارراهی حاجی یعقوب یا پارک شهرنو، شیر پور، قلعه فتح اله، تایمی، کلوله پشته، صدرارت، وزیر اکبر خان، قلعه موسی، چهار راهی طراعباس کوچه مرغها، سینما زینب، میرمنو تولنه، چاراهی شهید، کوچه قصابی و غیره میباشد، که بعضی محلات به نسبت کثرت نفوس فعلاً از شهرنو جدا شده است.

در شهرنو کابل قبلاً محل زیست و گشت و گذار خاندان سلطنتی اولادهای اراکین بزرگ دولتی تاجران نامور بود. مردم که درین محل بود باش داشتند، از زیستن در این محل کابل خیلی افتخار می نمودند. زیرا دکاکین که درین محل بود در دیگر جای کابل نبود. مثلاً دکان آیس کریم فروشی، کلب بلیارد، نایت کلب شبانه فروشگاه های لوازم آرایش، دکانه لوکس بوت لباس فروشی، رستورانهای عصری با کباب و خوراکهای لذیذ و غیره وجود داشت، که به قیمتت نسبتاً گزاف به فروش می رسانیدند. بعضاً مالهای اصل و خارجی درین دکانه بفروش رسانیده میشد، که در آنزمان برای مردم افغانستان خیلی جالب بود. در شهر نو دو سینما وجود داشت که هر دو سینما مردمان بی دریش را اجازه ورود به سینما نمی داد. وجود سینما پارک با نمایشات فلمهای کویایی بعضاً ایرانی رونقی دیگر به شهرنو داده بود. فلم سلطان قلبها تا هنوز علاقمندان دارد. دولت برای دختران لیسه را بنام زرغونه برای مردان لیسه را بنام استقلال و فاتحه خانه زنانه را در پارک شهر نو اعمار نمود. جوش خروش شهر نو در زمان ظاهرشاه و داود خان بود. پس از سال ۱۳۵۷ که مردم به هرطرفی رفتند شهرنو از نام افتاده، جای آنرا مکرویان اول یا مکرویان کهنه گرفت. تا آنکه در سال ۱۳۹۲ مکرویان اول تکه تکه و پارچه پارچه از طرف تنظیمهای اسلامی گردیده، مردم آن به هر طرف هجرت نمودند.

تاریخچه اینکه چگونه شهر نو تهداب گذاری شد.

به صفحه قاموس کبیر افغانستان خوش آمدید

در زمان ظاهرشاه چند محل به مقصد خاص اعمار گردید، که شهرنو، کارته چهار و کارته مامورین بود. در کارته چهار همه دانشمندان مسکن اختیار نموده بودند. در شهرنو کابل خانواده سلطنتی و اراکین بزرگ دولتی که در کهنه کوچه های کابل زیست داشتن در شهر نو منتقل گردیدند. سنگ تهداب شهرنو از ساختمان های یک منزله آهن پوش که روبروی سینما زینب وقعت داشت، شروع شد. این ساختمانها را بنام کوتی های دولتی یاد نموده محل عصری تر از دیگر نقاط شهر کابل اعمار گردیده بود. کوتی ها الهی سرک پارک شهر نو ادامه داشت. خانه ها همه با خشت پخته اعمار گردیده، داری تشناب، آشپز خانه، سالون و غیره بود. جالب اینکه آبرسانی آن از طریق نل بود. در مراحل اول در آن زمان نه دکانی بود نه سرک پخته و نه بس. بعضی ها راضی بودند بعضی فامیلها ناراض بودند. چنانچه شاروالی کابل یک باب کوتی را برای پدرکلانم فرقه مشر عبدالطیف خان داد. چون فامیل پدر کلانم از کوچه سردار جهانخان کوچ نموده به صحرا برده بودند برای مدت ۲۹ روز گریه وناله کردند، که ما را عبدالطیف خان از قوم خویش جدا کرده و به صحرا آورده است. تا آنکه پدر کلانم دوباره به گنده کوچه کوچ نمود. شاروالی پس از مدتی کوتاه چندین دکان و یک نان بایی در روبروی سینما پارک ساخت. شخصی بنام حاجی یعقوب مسجد کوچکی را در نزدیک دکانها اعمار نمود. بعداً در دیگر کوچه ها سرک سازی شروع گردید. بسهای موظف گردید که از شهر نو به سینما پامیر مسیرش بود.

در شهرنو قطعه عسکری بنام شیر پور، میدان هوایی در وزیر اکبرخان قطعه عسکری بالای تپه کلوله پشته و بیتار خانه در پارک شهر بود. پارک شهرنو محل بود، که اسب و حیوانات که در قطعات مریض میشد درین محل برای تداوی می آوردند. این محل منطقه ای نسبتاً سرسبزی بود، زیرا آخر آب جوی شیر به محل می ریخت، که بعداً به اساس همین آب در سال ۱۳۳۳ هجری شمسی پارک عصری بنام پارک شهرنو ساخته شد. دولت به عوض پارک شهر نو در جنب قطعه عسکری شیر پور شفاخانه حیوانات را ساخت که بنام خارتون یاد می گردید. دوکتوران آن همه تحصیل کرده ترکیه بودند.

پس از مدتی شهرنو دارای سرکهای قیر ریزی شده و دکاکین لوکس گردیدند، که شهر نورا از سایر نقاط متمایز گردانید. دیگر بوی تعفن خندقهای گنداب تشنابهای کوچه های کابل از نظر گم بود. سرکهای کلان و خانه های از هم دور شرایط را برای تنفس هوای لذت بخش مساعد گردانیده بود. بدین ترتیب شاروالی کابل (ریاست بلدی) در سال ۱۳۳۶ تعمیر بزرگ را بنام مسجد حاجی یعقوب ساخت، که به نمای شهرنو اضافه شد.

چیز مهم که زندگی مردم شهرنو از دیگران فرق یافت و صاحب شهرت شد، اینست، که فرهنگ این مردم نیز تغیر نمود. مردم با درپیشی از خانه خارج می شدند. زنها چادری را دور انداخته بودند. در خانه های بعضی شان تشناب های عصری ساخته شده بود، که در دیگر نقاط کابل می گفتند که مردم شهرنو در تشناب شان کاسه های شیشه است، که رفع حاجت می کنند. در خانه سالون بالای کوچ و چوکی نشسته با قاشق پنجه نان می خورند. بعضی از کسان که به خارج سفر نموده بودند آراسته با درپیش و نکتایی با زبانهای انگلیسی و فرانسوی صحبت می نمودند. تقریباً مردم این محل با پیراهن تنبان لونگی و چادری وداع نمودند. که مردم سایر نقاط کابل حسرت آنرا میخوردند. بعد از مدتی شاروالی توزیع زمین های عقب سینما زینب را شروع نمود. بعداً دیگر حصص را توزیع نمود.

موخذ

۱. قصه های از زبان مادرکلان و پدرکلانم مرحوم فرقه مشر عبدالطیف خان قومندان حربی پوهنتون

۲. شهرنو در صفحه فیس بوک ارمان شهر

[HTTPS://WWW.FACEBOOK.COM/ARMAANSHAHR/POSTS/302570193525598/](https://www.facebook.com/armaanshahr/posts/302570193525598/)

۳. پارک شهر نو نوشته شامحمود محمود

[HTTP://AFGHANISTANEFARDA.BLOGFA.COM/POST/181](http://afghanistanefarda.blogfa.com/post/181)

د پانو شمیره: له 2 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزې بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولی

۴. پارک شهرنو مکان خوب برای چرسیها

[HTTPS://WWW.JOMHORNEWS.COM/FA/REPORT/90018](https://www.jomhornews.com/fa/report/90018)

۵. شهرنو در ویکی پیدایا انگلیسی

[HTTPS://EN.WIKIPEDIA.ORG/WIKI/SHAHR-E_NAW_PARK](https://en.wikipedia.org/wiki/Shahr-e_Naw_Park)

د پانو شمیره: له 3 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلپکنی د لیکنیزې بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ